

Koniunktura konsumencka^{*)} III kwartał 2008 r.

W III kwartale 2008 r. nastąpiło dalsze pogarszanie się nastrojów konsumenckich polskiego społeczeństwa, pomimo obserwowanej we wrześniu nieznacznej poprawy. Świadczy o tym **bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej** (BWUK), syntetycznie opisujący obecne tendencje konsumpcji indywidualnej, który w porównaniu z IV kw. 2007 r. zmniejszył się o 3,1 pp., w tym o 1,6 pp. w ciągu ostatniego kwartału.

Podobnie zachowywał się **wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej** (WWUK), syntetycznie opisujący tendencje konsumpcji indywidualnej oczekiwane w najbliższych miesiącach, który w porównaniu z IV kw. 2007 r. zmniejszył się o 5,7 pp., w tym o 2,5 pp. w ciągu ostatniego kwartału.

Tendencje zmian wartości obydwu wskaźników ufności konsumenckiej w 2008 r. wskazują, że należy oczekiwać dalszego spowolnienia dynamiki ogólnej konsumpcji indywidualnej. Oznacza to także, że społeczeństwo polskie stopniowo obniża wysokie oceny zadowolenia z sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju i wyjątkowo dobrej kondycji gospodarstw domowych, obserwowane w ostatnich miesiącach ubiegłego roku.

Oceny **zmian, jakie zaszły w sytuacji finansowej gospodarstw domowych** (w ostatnich 12 miesiącach), utrzymały się na poziomie II kwartału, natomiast nieco pogorszyły się oceny **oczekiwanych zmian** (w najbliższych 12 miesiącach).

Zmiany poziomu wskaźników ocen zmian własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych w kolejnych kwartałach 2008 r. wskazują, że gospodarstwa domowe (po pewnym pogorszeniu w IV kwartale 2007 r.) w dalszym ciągu odczuwają osiągnięty wzrost swoich dochodów rozporządzalnych. Jednocześnie gospodarstwa domowe coraz bardziej utwierdzają się w przekonaniu, że w najbliższych miesiącach dalsza poprawa własnej sytuacji finansowej może być relatywnie coraz wolniejsza, niż tego jeszcze oczekiwali w II, III i IV kwartale 2007 r.

Osiągnięty poziom wskaźników wskazuje także pośrednio, że w 2008 r. w dalszym ciągu będzie kontynuowany proces zmniejszania się zasięgu i głębokości ubóstwa społeczeństwa polskiego, ale skala zmian w tym zakresie może być być znacznie wolniejsza, niż w poprzednich dwóch latach.

W III kwartale 2008 r., podobnie jak w poprzednim, pogorszyły się oceny społeczeństwa polskiego dotyczące **zmian sytuacji gospodarczej kraju**. Wskaźnik ocen **zaszłych zmian** (w ostatnich 12 miesiącach) ukształtował się na poziomie -17,7 i był niższy niż w II kwartale 2008 r. o 4,5 pp., a w stosunku do najwyższego dotychczas zanotowanego poziomu (I kwartał 2008 r.) — o 6,4 pp.

Spółeczeństwo jest coraz mniej zadowolone z kondycji polskiej gospodarki, co znajduje odzwierciedlenie w ocenie **oczekiwanych zmian sytuacji gospodarczej kraju** (w najbliższych 12 miesiącach): wskaźnik ocen przyjął wartość -10,5, która była niższa niż w poprzednim kwartale o 4,7 pp., a w stosunku do poziomu z IV kwartału ubiegłego roku wskaźnik ocen był niższy o 11,1 pp.

W III kwartale 2008 r. znacznie poprawiły się oceny **obecných warunków dokonywania ważnych zakupów** przez gospodarstwa domowe. Wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 4,4 i była wyższa o 2,3 pp. niż w poprzednim kwartale oraz o 1,0 pp. niż w III kwartale

2007 r. Osiągnięty poziom wartości wskaźników ocen dokonywania zakupów w III kwartale 2008 r. wskazuje na możliwość ponownego wystąpienia, po osłabieniu w poprzednich dwóch kwartałach, wzrostu dynamiki zakupu dóbr trwałego użytkowania na potrzeby gospodarstw domowych.

Niekorzystnym obrazem nastrojów konsumenckich społeczeństwa polskiego w III kwartale 2008 r., podobnie jak i w trzech poprzednich kwartałach, były **obawy przed wzrostem poziomu bezrobocia** (w okresie najbliższych 12 miesięcy). Wartość wskaźnika tych ocen w III kwartale 2008 r. wyniosła $-7,7$ i była gorsza niż w poprzednim kwartale o $5,4$ pp., a w porównaniu do III kwartału 2007 r., w którym zanotowano najniższy poziom w tym zakresie, o $14,3$ pp. Zwiększenie obaw społeczeństwa polskiego przed możliwością wzrostu poziomu bezrobocia może być jednym z ważnych czynników ograniczających skłonność gospodarstw domowych do wydatków konsumpcyjnych.

W III kwartale 2008 r., podobnie jak w dwóch poprzednich, zaobserwowano dalszą, aczkolwiek słabą, poprawę konsumenckich ocen **możliwości oszczędzania pieniędzy** (w okresie najbliższych 12 miesięcy) przez gospodarstwa domowe. Wskaźnik syntetyczny ukształtował się na poziomie $-36,2$ i w odniesieniu do poziomu z II kwartału był wyższy o $1,0$ pp., a do poziomu z IV kwartału 2007 r. o $4,4$ pp. Tendencje zmian wartości tego wskaźnika w ostatnich latach wskazują, że wraz z poprawą sytuacji finansowej gospodarstw domowych zwiększyła się i utrwała skłonność gospodarstw domowych do oszczędzania pieniędzy.

---

^{*)} Od stycznia 2004 r. badanie koniunktury konsumenckiej prowadzone jest z częstotliwością miesięczną – jako badanie wspólne Głównego Urzędu Statystycznego oraz Narodowego Banku Polskiego. W III kwartale 2008 r. badanie przeprowadzono na próbie 5010 gospodarstw domowych.

Najważniejszymi wskaźnikami, obliczanymi na podstawie przeprowadzonych badań, są: 1) bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej – obrazujący bieżące tendencje zmian w konsumpcji indywidualnej (tablica I) oraz 2) wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej – obrazujący oczekiwane w najbliższych miesiącach zmiany w tendencjach konsumpcji indywidualnej (tablica II). Obydwa wskaźniki ufności konsumenckiej mogą przyjmować wartości od -100 do $+100$. Wartość dodatnia oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych optymistycznie nad konsumentami nastawionymi pesymistycznie, natomiast wartość ujemna oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych pesymistycznie nad konsumentami nastawionymi optymistycznie. Szczegółowe wyjaśnienia metodologiczne badania przedstawiono w publikacji „Koniunktura konsumencka. Tendencje zmian październik 2003-styczeń 2004”.

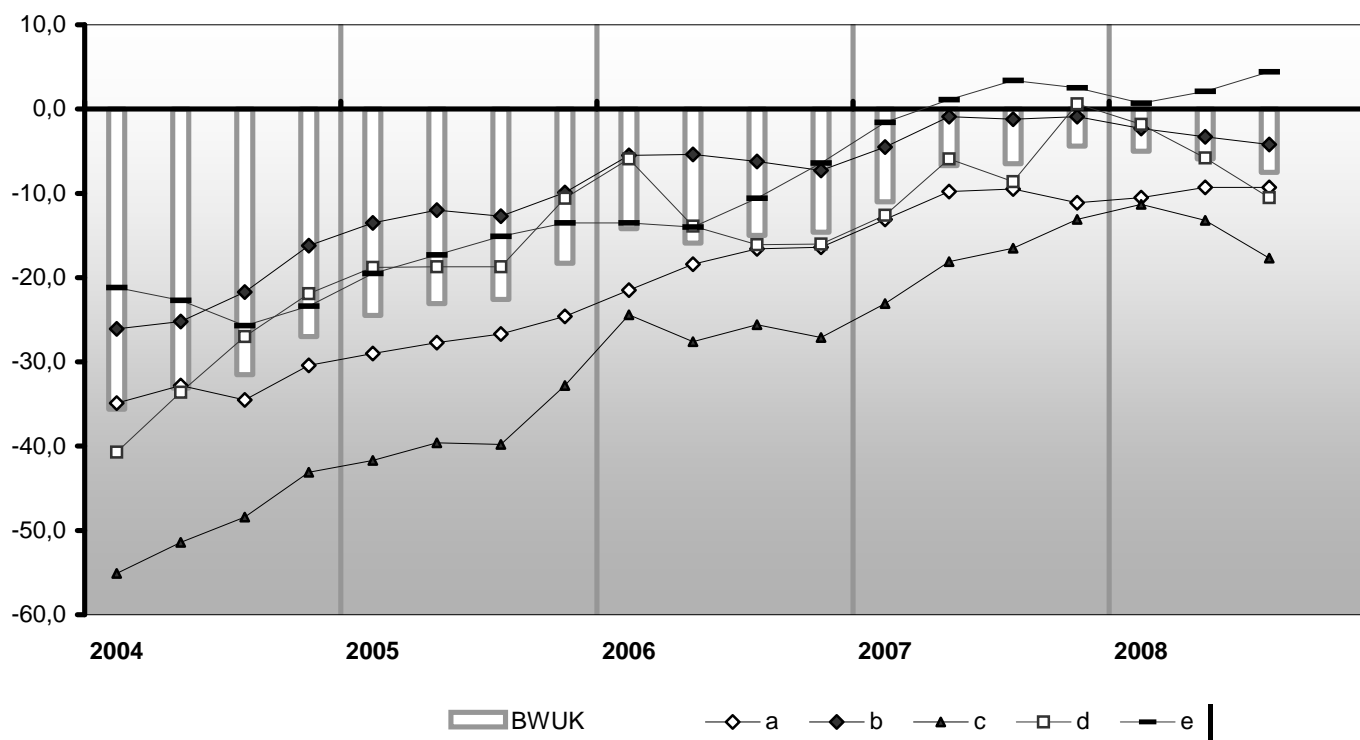
Od maja 2004 r. wyniki badań publikowane są w miesięcznych (ok. 28 danego miesiąca) i kwartalnych (przedstawianych na konferencjach prasowych o sytuacji społeczno-gospodarczej w danym kwartale) „Informacjach sygnałnych”, a także zamieszczane na stronie internetowej GUS.

Tablica I. BIEŻĄCY WSKAŹNIK UFNOŚCI KONSUMENCKIEJ

Bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej jest średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju oraz obecnego dokonywania ważnych zakupów.

Okres badania ankietowego		Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w:		Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju w:		Obecne dokonywanie ważnych zakupów	Wskaźnik ufności konsumenckiej BWUK
Rok	Kwartał	ostatnich 12 miesięcy	najbliższych 12 miesięcy	ostatnich 12 miesięcy	najbliższych 12 miesięcy		
		a	b	c	d	e	
		w procentach					
1997*)		-21,6	-11,0	-12,8	-10,0	-13,4	-13,8
1998		-28,6	-19,2	-22,3	-17,0	-16,6	-20,8
1999		-36,3	-25,3	-37,9	-29,7	-21,0	-30,0
2000		-40,6	-26,8	-45,8	-29,5	-25,8	-33,7
2001		-39,7	-25,8	-51,8	-32,2	-27,8	-35,5
2002		-39,6	-27,8	-52,9	-35,1	-32,1	-37,5
2003		-38,1	-24,5	-51,7	-35,2	-29,4	-35,8
2004		-33,1	-22,3	-49,5	-30,8	-23,3	-31,8
	I	-34,9	-26,1	-55,1	-40,7	-21,2	-35,6
	II	-32,8	-25,2	-51,4	-33,6	-22,7	-33,1
	III	-34,5	-21,7	-48,4	-27,0	-25,7	-31,5
	IV	-30,4	-16,2	-43,1	-21,9	-23,4	-27,0
2005		-27,0	-12,0	-38,5	-16,7	-16,4	-22,1
	I	-29,0	-13,5	-41,7	-18,8	-19,5	-24,5
	II	-27,7	-12,0	-39,6	-18,7	-17,3	-23,1
	III	-26,7	-12,7	-39,8	-18,7	-15,1	-22,6
	IV	-24,6	-9,9	-32,8	-10,6	-13,5	-18,3
2006		-18,2	-6,1	-26,2	-13,0	-11,1	-14,9
	I	-21,5	-5,5	-24,4	-5,9	-13,5	-14,2
	II	-18,4	-5,4	-27,6	-13,9	-14,0	-15,9
	III	-16,6	-6,2	-25,6	-16,1	-10,6	-15,0
	IV	-16,4	-7,3	-27,1	-16,0	-6,4	-14,6
2007		-10,9	-1,9	-17,7	-6,6	1,3	-7,1
	I	-13,1	-4,5	-23,1	-12,6	-1,6	-11,0
	II	-9,8	-0,9	-18,1	-5,9	1,1	-6,7
	III	-9,5	-1,2	-16,5	-8,6	3,4	-6,5
	IV	-11,1	-0,9	-13,1	0,6	2,5	-4,4
2008							
	I	-10,5	-2,3	-11,3	-1,8	0,7	-5,0
	II	-9,3	-3,3	-13,2	-5,8	2,1	-5,9
	III	-9,3	-4,2	-17,7	-10,5	4,4	-7,5

*) kwiecień, lipiec, październik

Tablica II. WYPRZEDZAJĄCY WSKAŹNIK UFNOŚCI KONSUMENCKIEJ

Wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej jest średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju, trendów poziomu bezrobocia (ze znakiem przeciwnym) i oszczędzania pieniędzy w najbliższych 12 miesiącach.

Okres badania ankietowego		Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego	Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju	Zmiany poziomu bezrobocia (ze znakiem przeciwnym)	Oszczędzanie pieniędzy	Wskaźnik ufności konsumenckiej WWUK	
Rok	Kwartał	b	d	f	g		
w procentach							
1997*)		-11,0	-10,0	-15,0	-51,4	-21,9	
1998		-19,2	-17,0	-27,3	-55,0	-29,6	
1999		-25,3	-29,7	-53,1	-57,6	-41,4	
2000		-26,8	-29,5	-62,0	-60,1	-44,6	
2001		-25,8	-32,2	-68,0	-60,1	-46,5	
2002		-27,8	-35,1	-63,8	-64,6	-47,8	
2003		-24,5	-35,2	-54,1	-65,4	-44,8	
2004		-22,3	-30,8	-30,3	-58,8	-35,7	
	I	-26,1	-40,7	-43,7	-60,5	-42,9	
	II	-25,2	-33,6	-28,9	-59,6	-37,0	
	III	-21,7	-27,0	-25,1	-59,1	-33,4	
	IV	-16,2	-21,9	-23,6	-56,0	-29,6	
2005		-12,0	-16,7	-24,8	-54,6	-27,2	
	I	-13,5	-18,8	-25,8	-54,2	-28,2	
	II	-12,0	-18,7	-27,1	-54,9	-28,3	
	III	-12,7	-18,7	-27,7	-55,8	-28,9	
2006	IV	-9,9	-10,6	-18,7	-53,4	-23,3	
		-6,1	-13,0	-6,3	-48,3	-18,5	
	I	-5,5	-5,9	-13,3	-50,1	-18,8	
	II	-5,4	-13,9	-10,9	-49,4	-20,0	
	III	-6,2	-16,1	-4,3	-47,4	-18,6	
	IV	-7,3	-16,0	3,3	-46,4	-16,7	
	2007		-1,9	-6,6	17,6	-40,7	-7,9
		I	-4,5	-12,6	9,9	-42,3	-12,5
II		-0,9	-5,9	18,1	-39,7	-7,1	
III		-1,2	-8,6	22,0	-40,1	-7,0	
2008	IV	-0,9	0,6	20,5	-40,6	-5,2	
		-2,3	-1,8	15,8	-39,1	-6,9	
	II	-3,3	-5,8	13,1	-37,2	-8,4	
	III	-4,2	-10,5	7,7	-36,2	-10,9	

*) kwiecień, lipiec, październik

